

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ІСТОРИЧНА РЕГІОНАЛІСТИКА УКРАЇНИ
Викладач	Бондаренко Олександр Володимирович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(066) 649-24-51
E-mail:	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber за домовленістю.
Пререквізити	Для вивчення курсу здобувачі потребують базових знань з всесвітньої історії та історії України й дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату, розуміння методів критики джерел

1. Мета і завдання дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Історична регіоналістика України» – забезпечити процес професійної та практичної підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії до наукової діяльності, сприяти формуванню професійно-педагогічної компетентності аспірантів, їхньої професійної та загальної культури, розвитку науково-дослідницьких умінь.

Основними завданнями курсу є:

- визначення основних тенденцій світового історіографічного процесу в сфері регіональної історії;
- окреслення основних напрямів впровадження регіональних студій в галузі історії України;
- визначення теоретико-методичного забезпечення щодо реалізації регіональних проектів;
- оволодіння методикою здійснення регіональних досліджень проблемних питань історії України.

2. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- термінологію та періодизацію імперської політики росії щодо України;
- особливості історичного, економічного, політичного та культурного процесів, подій та явищ російської імперської політики щодо українського народу;
- взаємозв'язок і особливості історії росії та України;
- сучасні версії й трактування найважливіших проблем історії імперських ідей росії стосовно України;
- особливості історичного розвитку російської імперії з XVIII – до початку XXI ст.

уміти:

- чітко і логічно відтворювати базові історичні знання з історії імперських ідей росії, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування цілісної історичної картини;
- брати участь у дискусіях з питань імперської політики росії, формулювати та відстоювати власну позицію з обговорюваних проблем;
- володіти категоріально-понятійним апаратом;
- об'єктивно аналізувати праці вітчизняних і зарубіжних вчених із проблемних питань історії російських імперських нарративів;
- самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в російській імперії щодо України;
- вести пошукову роботу, а також здійснювати наукові дослідження щодо імперської політики росії;

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральнотехнічному національному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ; Положення про організацію вивчення вибіркового навчального дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу «Історична регіоналістика України».

Тема 2. Термінологічний інструментарій історичної регіоналістики України

Тема 3. Становлення і розвиток знань про регіони кінця ХУІІІ – на початку ХХ ст.

Тема 4. Структура і функції історичної регіоналістики в Україні впродовж 20-90-х років ХХ ст.

Тема 5. Формування наукового простору та методологічних засад історичної регіоналістики в Україні. Становлення регіональної історіографії. Наукові школи.

Тема 6. Історична регіоналістика в Україні на сучасному етапі

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною системою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Верменич Я.В. Історична регіоналістика в Україні. Український історичний журнал. Київ, «Наукова думка», 2002. №6. с. 3–21.
2. Верменич Я.В. Історична регіоналістика в Україні (Закінчення). Український історичний журнал. Київ, «Наукова думка», 2002. №2. с. 3–26.
3. Верменич Я. Історична регіоналістика і краєзнавство: діалектика співвідношення. Історико-географічні дослідження в Україні. Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. №7. К., 2004. С. 29–47.
4. Верменич Я. В. Історична регіоналістика: навчальний посібник / Відп. ред. В. А. Смолій. Міністерство освіти і науки України; НАН України. Інститут історії України. К. Інститут історії України, 2014. 412 с.
5. Верменич Я.В. Мікроісторія як проблемне поле соціогуманітарних досліджень. Український історичний журнал. К.: «Дієз-продукт», 2010. №4. с. 169.
6. Верменич Я.В. та ін. Міська історія України – проблеми початкового датування. Науково-довідкове видання / Я. В. Верменич, В.І. Дмитрук, С. І. Архипова. К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 140 с.
7. Верменич Я. Регіональний напрям історичних досліджень Д.Багалія та його школи // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Зб. статей. Вип. 14. К., 2001. С. 102–114.
8. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети К.: Наук. думка, 2006. 510 с.
9. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Із змінами, внесеними згідно із Законами// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>
10. Регіональна історія України. Збірник наукових статей/ Головний редактор В. Смолій; відповідальний редактор Я. Верменич. Вип. 4. К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 272 с.
11. Студенніков І. Регіоналістика і регіонознавство: проблеми методології та категоріального апарату // Регіональна історія України: зб. наук. статей. К.: Ін-т історії України НАНУ, 2007. Вип. 1. С. 67–78.

Допоміжна

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. К., 2001. 272 с. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/anders/and.htm>
2. Верменич Я. В. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 356 с.
3. Верменич Я. Генезис і еволюція міст у контексті історичної регіоналістики і нової локальної історії // Верменич Я. Історична урбаністика в Україні: теорія містознавства методика літочислення. Київ: Інститут історії України, 2011. С. 40–60.
4. Верменич Я. Історична локалістика у пошуках дослідницького об'єкта: міська і сільська історії // Регіональна історія України. № 4. К., 2010. С. 7–26.
5. Грицак Ярослав. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856– 1886). Київ: Критика, 2006. 632 с.

6. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір. У 2-х томах К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. Т. 1. 431 с.; Т. 2. 503 с.
7. Звід пам'яток історії та культури України <http://www.history.org.ua/?discussion&nazva=zpt>
8. Історія міст і сіл Української РСР. В 26 т. Гол.ред. кол.: Тронько П.Т. К, 1971. <http://www.history.org.ua/?discussion&nazva=IstMistSilUkr>
9. Ковальська-Павелко І. М. Історична регіоналістика, історичне краєзнавство та історична урбаністика: демаркація предметних полів // Грані. – 2014. – № 6 (110). – С. 161–167.
10. Нагорна Л. Реінкарнація імперій у наукових дискурсах: криза територіальних типологізацій чи геополітичний синдром // Регіональна історія України. – № 4. К., 2010. С. 97–112.
11. Наливайко Д. Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст. К.: Основи, 1998. 784 с. [Електронний ресурс].
12. Франко І. Галицьке краєзнавство. Режим доступу: <http://www.i-franko.name/uk/Misc/1892/GalyckeKrajeznavstvo.html>
13. Чорновол І. Теорія компаративних фронтів. Регіональна історія України. 2009. Вип. 9. С. 41–66.

Інформаційні ресурси

1. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/51917> - Регіональна історія України (Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України).
2. <http://izbornyk.org.ua/>- Ізборник
3. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
5. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського.
6. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України.
8. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> – каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи Протокол №1 від «29» серпня 2024 р